

После еуфорије у изборној ноћи и изјаве лидера СПС да се можда не зна ко ће бити председник, али се зна ко ће бити премијер, прашина од спиновања мало се слегла, а господина Дачића, изгледа, хвата паника. Повратили су му се страхови да ће бити маргинализован формирањем велике коалиције. Оптужбе да се функционери ДС и СНС, у тајности, договарају о постизборном савезу, Ивица Дачић сада ставља на конто неких страних амбасада „које терају ДС да формира владу са СНС“. У страху су велике очи, па човек узима здраво за готово и оно што му се само причињава. Али можда је то и истина? Ко ме се, уосталом, може веровати више него човеку који у свом министарском ресору има полицију и тајне службе? Ако су стране амбасаде, како су многи тврдили, раније утицале на формирање влада у Србији, зашто то не би чиниле и сада?

Но, оставимо Ивичине страхове њему и његовим партијским друговима, а позабавимо се једном идејом, за коју бих рекао да је врло изгледна, а тиче се формирања велике коалиције. Да ли је њено формирање могуће, и да ли је та коалиција – у ово време и у стању свеопштег очаја у којем се налази српско друштво – потребна, неопходна или пак штетна?

Већ дуго, још од почетка деведесетих, а посебно одмах после 5. октобра, политичка елита располутила је српско друштво на „ми и они“. Шта их је руководило да „почине такав грех“ и Србију доведу на руб политичке нестабилности, отварајући бреше за стране утицаје и уцене као мало где на европском простору? Није довољно рећи да је у питању похлепа за влашћу и „српски инат“. Иако не верујем у теорију завере, пре ће бити да је у питању страни фактор, који је нашао плодно тло у ДОС-у, коалицији чији су лидери (част изузецима), борећи се за превласт, моћ и богатство, лако упадали у подметнуту клопку. У Викиликсу се много може наћи о разговорима појединих политичара са страним амбасадорима о веома важним питањима из унутрашње и спољне политике земље.

Ако се у домаћинској кући чељад свађају, домаћинство и економски почиње неминовно да слаби и пропада, свак вуче на своју страну, граби за себе више но што му припада, људи поткрадају једни друге, а савезништво се тражи код комшија, и то понајприје код

недобронамерних. Пресликано на државу, произлази исти закључак и увиђамо сличне последице. Наравно, то се дешава у неуређеној држави, са slabим и подмитљивим институцијама власти, где политичари стварају своје феуде, те у спрези с разним лобијима, па чак и криминалним групама, крчме национално богатство које су стварале многе генерације. Да ли неко препознаје себе у овом опису? Ако је то наша стварност, а она, несумњиво, на многим пољима није нимало ружичаста – како из тога изаћи и на које снаге мајка Србија може да рачуна? Имамо ли снагу и политичаре од интегритета с државничком визијом који би саставили „располућену јабуку Србију“, као најбитнији предуслов за извлачење земље из општег безнађа, као и моралног посрнућа многих актера који се овде, нажалост, питају за све и свашта?

На леђа српског човека натоварене су многе хипотеке из прошлости. Сами их подгрејавамо и преувеличане прихватамо, мислећи да ћемо се тако додворити моћницима у свету и заслужити цркавицу страног капитала, понајвише спекулативног, у форми страних инвестиција и кредита. Разарамо сопствени идентитет и најбоље традиционалне вредности својих предака. Занемарујемо и потцењујемо немале сопствене потенцијале и ресурсе, материјалне и људске.

Јапан је, на пример, изградио порушену земљу и сврстао се у ред економски најразвијенијих у свету понајвише на стимулативној штедњи својих грађана, у домаћим банкама и државној банци поштанске штедионице. Све је то засновано на реду, раду, дисциплини и традиционалном принципу хијерархије знања, звања и поштовања. Профит се реинвестирао у земљи, није га односио страни капитал. Имали су политичко јединство свих релевантних фактора друштва, договорили се шта је то највећи стратешки национални и државни циљ, удружили су снаге и оскудне ресурсе те за то добили поверење народа. Договорено – учињено. И успех није изостао. Србија, међутим, није Јапан, нити Срби могу бити пресликани Јапанци, али се на успешним примерима треба учити и примењивати их у постојећим условима.

Враћамо се на почетак приче и на Ивичине страхове од велике коалиције. Избори су прошли и с њима прљава кампања, подметања, спиновања, неки кажу и изборна крађа, разне којештарије. Сада треба ставити тачку на то, опростити али не и заборавити, јер је народ рекао своје. Воља народа, као први постулат демократије, мора се поштовати. Онај ко је добио највеће поверење бирача, а званични подаци кажу да су то Томислав Николић и СНС, требало би да преузме и највећу одговорност да „располућену јабуку Србију“ састави, или да макар знатно приближи „зараћене“ стране, стварајући тако базични предуслов да се сви они који нису упрљали руке у криминалу и корупцији заједнички организују и крену путем оздрављења земље. Само тако, уједињена и саборна, политички стабилна, мала Србија у контактима са светом мора и може да поврати понос, сачува идентитет и изгради свест да је морално јака.

Дошли смо до критичне тачке када наша држава мора дефинисати најважније стратешке националне и државне приоритете, који ће постати темељ програма свих партија уједињене и саборне Србије. И тако, ето, по ко зна који пут у својим текстовима, долазимо до уверења да нам је неопходна двотрећинска скупштинска већина, која би изродила владу стручних, некомпромитованих и високо моралних људи. Ту већину не морају творити две највеће партије, али би без Српске напредне странке, која је постигла најбољи изборни резултат и уз то има шефа државе из својих редова, свака већина била нефункционална. Потребне су нам влада и скупштина, отпорне на страна условљавања и уцене малих комби-партија. Само политички стабилна влада може да се посвети решавању проблема економије, незапослености, корупције, организованог криминала... Предуслов за такву композицију парламента и владе јесте да странке, поготово оне што су до јуче биле на власти, претресу своје редове и ослободе се сопствених „мангупа”. Наравно, највећи губитници, Демократска странка и њени најодговорнији људи, требало би да прихвате одговорност за досадашњи рад, признају пораз и понуде оставке, у првом реду ради оздрављења своје партије, чиме би уједно показали да је демократија у Србији узела маха, или макар ухватила корена.

Критичари ће, вероватно, рећи да би велика коалиција с двотрећинском већином, без обзира на то ко би је сачињавао, била „диктатура демократије”. Можда, али и то је боље него досадашња самовоља једне партије, уз уцене и профитерско понашање коалиционих партнера, што је на крају земљу довело на ивицу понора, игноришући вољу скоро половине бирачког тела отелотвореног у опозицији, која је имала само један мандат мање од скупштинске већине. Оставимо се кохабитације, модела владавине у коме центри моћи тобоже контролишу једни друге. Самоконтрола је боља од неефикасне спољње контроле, која у друштву с неразвијеним институцијама и уз непоштовање демократских постулата производи свађе, прави пат позиције у одлучивању и кочи опоравак и развој земље.